

TILLÆG

Grundtvig-litteratur 1961

En bibliografisk oversigt ved Steen Johansen.

I. Bibliografi.

Steen Johansen: Grundtvig-litteratur 1959. – Gr.-Studier 1961, 118–123.

Registrant over N. F. S. Grundtvigs papirer. Udgivet af Grundtvig-Selskabet af 8. september 1947 og Det Danske Sprog- og Litteraturselskab. – XXII (fasc. 393–399) og XXIV (fasc. 406–482).

II. Tekstudgivelser, optryk, oversættelser.

Den Danske Lyrik 1800–1870. Ved F. J. Billeskov Jansen. 1.–2. halvbind, 1961. – 304 + 327 s. – I første halvbind er s. 80–132 optrykt et fyldigt udvalg af digte af Gr.

Gr.s salme »Den signede Dag« er, ledsaget af Jac. Paludans essay »Omkring »Den signede Dag«, optrykt i »Natten. En Huspostil. Læsning til de små timer, ved Aage Marcus«, 1961, 301–315. – (Om Paludans essay, se oversigten i Gr.-Studier 1960, 83).

Hidtil utrykte tekster af Gr. er meddelt af *Jens A. Nielsen*, se IV, b i det følgende.

I 1961 udkom: Grundtvigs Sang-Værk. Sjette bind, hefte 2: varianter og noter til bd. 3–4.

III. Samlede fremstillinger, karakteristikker, Gr.-forskningen.

Harry Aronson: Grundtvigska perspektiv. – Vartovbogen 1961, 40–52. – Gr. set med svenske øjne, betragtninger over Gr.s betydning.

Götz Harbsmeier: Hvordan tyske studenter beskæftiger sig med Gr. – Dansk Kirketidende 1961, 329–331.

Søren Holm: Dansk kirkehistorisk forskning. – Nordisk Tidsskrift 1961, 260–278. – Heri s. 271 f. om nutidens Gr.-forskning.

Chr. Winther: Gr.s betydning i dag. – Vestkysten 8. sept. 1961.

Åke Åkesson: Vartov i blickfånget. – Tidsskrift för svenska folkhögskolan 1961, 260 f.

IV. *Specielle studier.*

a. *Slægt.* b. *Studier overvejende af biografisk karakter.*

Henning Høirup: Gr.s daglige morgenbøn. – Snoghøjbogen 1961, 42–47. – (Har tidligere været trykt).

Jens A. Nielsen: Gr. og Gisselfeld. Hans forhold til sin velynder grev C. C. S. Danneskiold-Samsøe. I. – Gr.-Studier 1961, 7–78. – Heri offentliggørelse af forskellige utrykte tekster af Gr. (breve, skrivelser m. m.).

Den 29. maj 1961 var 150-årsdagen for Gr.s ordination i Trinitatis kirke i Kbh. En mindeaften afholdtes nævnte dato i kirken, hvor pastor *Valdemar Nielsen* talte om ordinationsdagen, og biskop dr. *Henning Høirup* om »Gr. og ordinationen«; altertjenesten forrettedes af sognepræst *S. C. Kemp*. En orienterende artikel fremkom i Trinitatis Kirkeblad 1961, nr. 5, ved *Henning Høirup*. Et pressereferat af mindegudstjenesten, se Kr. Dagbl. 30. maj 1961.

c. *Litterært eller personligt forhold til enkeltpersoner, eller disses forhold til Gr.*

Jørgen Bukdahl: Kierkegaard og den menige mand. 1961. – 125 s. – Heri også om S. K.s og Gr.s indbyrdes forhold og om Gr.s forhold til den menige mand. Anmeldt bl. a. af *Holger Kjær* i Højskolebl. 25. dec. 1961.

H. Østergaard-Nielsen: Gr. og Søren Kierkegaard. – Foredragsreferat ved *Axel Riishøj* i Dansk Kirketidende 1961, 362–363.

d. *Teologiske, filosofiske, psykologiske spørgsmål vedr. Gr.*

Harry Aronson: Gr.s gedachten over kerk en school. – Vox Theologica. Inter-academiaal Theologisch Tijdschrift, Assen (Holland), marts 1961, 117–124.

Otto Bertelsen: Det menneskelige plads i forkyndelsen. – Dansk Kirkeliv 1961, 62–71. – Om Gr.s menighedskristendom contra Barth.

Eccl.: Tilbage til Gr.! – Højskolebl. 1. dec. 1961. – Bl. a. om Gr.s syn på kirkelig og borgerlig vielse.

Otto Holmgaard: Den nordiske folkemenighed. – Flensborg Avis 10.–11. jan. 1961. – Om Gr.s kirkesyn og Gr.s »Christenhedens Syvstjerne«.

Henning Høirup: Gr. som forkynder. – Vartovbogen 1961, 53–73.

Henning Høirup: Gr. og ordinationen. Se gruppe IV, b.

Aage Jespersen: Den barmhjertige samaritan i Gr.s forkyndelse. – Højskolebl. 20. okt. 1961. – Hertil et indlæg af *Lis Krebs* 17. nov., og *Aage Jespersens* svar 8. dec. 1961.

William Michelsen: Grundtvigske tanker i dag. – Højskolebl. 4. og 18. aug. 1961.

Gerhard Rasmussen: Det centralt menneskelige i Påskeliljen – det centralt evangeliske. – Kr. Dagbl. 30. marts 1961.

- Herman Schlyter*: Det levande ordet. Tankar om Gr.s missionssyn. – Svensk missionstidskrift 1961, 168–180.
- Johs. Simonsen*: Kirkens genmæle. – Tidehverv 1961, 51–57. – Om Gr.s forhold til datidens rationalisme og om Gr.s skrift med nævnte titel.

*e. Litterære eller filologiske behandlinger af Gr.s forfatterskab
bortset fra salmerne.*

- Ole Klindt-Jensen*: De første fredninger. – Politiken 21. marts 1961. – Om ældre tiders fredning af danske oldtidsminder, om langdyssen i Gunderslevholm og om Gr.s digt »Gunderslev Skov«.
- Thorvald Laursen*: De snekker mødtes –. Vejle Amts Folkebl. 5. okt. 1961.
- Marius Pindborg*: Håndskrifterne og Gr. – Berl. Tid. 4. maj 1961. – Protest mod den i højskolekredse herskende opfattelse, at de isl. håndskrifter bør udleveres til Island. P. mener, at den største hæder, man kan vise Gr., er at lade dem blive, hvor de er.
- Aug. F. Schmidt*: Minder fra en svunden tid. Skyerne gråne – og løvet falder. – Skanderup Ungdomsskole. Årsskrift 1961, 5–9. – Om nævnte digt af Gr. Den danske Rimkrønike. I. Ghementrykket 1495 med variantapparat. Udg. af *Helge Toldberg*. 1961. – 162 s. – I forordet flere steder kortfattet om Gr.s arbejde med Rimkrøniken; også om C. J. Brandts folkeudgave 1858.

Oslo Radio 15. okt. 1961, kl. 1635: Gr.s billedverden. Arrangeret og indledt af *Helge Toldberg*. Medvirkende: *Ingeborg Brams*.

f. Gr.s salmer.

1.

Om flere salmer eller om salmerne i almindelighed.

- Thorvald Balslev*: Gr.s Sangværk. – Kr. Dagl. 24. juli 1961.
- Erling Brahm*: Gr. og »det græske«. Belyst gennem sange og salmer. – Dansk Sang 1961, 1–10. – Gennemgang af en del Gr.-salmer, som har græske forlæg. Sluttes med et efterord m. titlen: En liden sølvbryllupshilsen ved Danmarks Sanglærerforenings jubilæumsfest i Vallekilde 4. 8. 1960 af N. F. S. Grundtvig, nænsomt læmpet til lejligheden ved Erling Brahm.
- Søren Holm*: To digteres pinsefest. – Aalborg Stiftstid. 21. maj 1961. – Om pinsesalmer af C. J. Boye og Gr.
- P. Poulsen*: Ändelig sang gennem hundrede år. Historisk, folkelig fremstilling af danske sange og deres forfattere. 1961. – 237 s. – Bogens emne er Indre Missions sang- og salmebøger og deres tilblivelse i det 19. årh. Gr. kortfattet behandlet s. 26–30 og 207–209.
- Niels Krogh Rasmussen*: Grundtvigiana. – Catholica 1961, 38–41. – Værdifuld anmeldelse og karakteristik af J. Elbeks bog »Gr. og de græske salmer« (1960) og sammes afh. »Gr. og de latinske salmer« (Gr.-Stud. 1959, 7–64).
- Chr. Winther*: Gr. og vor tid. – Flensborg Avis 23. okt. 1961. – Om Gr. som salmedigter.

Enkelte salmer.

- Erik Dal*: Peter Grønland: Kirke-Trøst. Den ældste komposition til et Gr.-digt. – Gr.-Studier 1961, 105–11. – Om P. Grønlands melodi til »Skal jeg tie, eller skal jeg tale«.
- Johs. Feveile*: Velkommen igen, Guds engle små! – Indre Missions Tidende 1961, 667–669. – Nævnte salmes tilblivelseshistorie.
- Preben Hahn-Thomsen*: Katolsk vise brugt af Gr. – Katolsk Ugeblad 18. dec. 1961. – Om Svend Gr.s fund i 1849 af den gl. vise »Wer Welkommen, Herrens Aar«, som Gr. derefter gendigtede.
- Ingemar Ingers*: Härlig er den himmel blå. – Skånska Dagbladet 27. jan. 1961. – Om »Dejlig er den himmel blå« og de svenske oversættelser af denne salme.
- Aug. F. Schmidt*: Dagvisen. – Folketidende. Ringsted-Sorø-Haslev 13. dec. 1961. – Om Gr.s »Den signede Dag«.

g. Gr.s folkelige og politiske virksomhed; folkehøjskolen, opdragelsen.

(Udvalg).

- J. Th. Arnfred*: Nogle bemærkninger om grundlaget for højskolens folkelige forkyndelse. – Dansk Udsyn 1961, 13–20.
- Ernst J. Borup*: Chr. Kold og hans modstandere. – Kr. Dagbl. 7. juli 1961. – Anmeldelse af Johs Pedersens bog, jf. nedenfor.
- Ernst J. Borup*: Gr. og Folket. – Gr.s Højskole Frederiksborg 1961, 3–8.
- K. E. Bugge*: Theologi og pædagogik historisk belyst. 1961. – 189 s. – Bogen er tænkt som forstudier til en særskilt publikation om forholdet mellem teologi og pædagogik hos Gr.
- Gunnar Damgård-Nielsen*: Den historiske højskoles kerne. – Fyns Tid. 10. nov. 1961. Også i Højskolebl. 10. nov. 1961 og i Ryslingebogen 1961, 3–5.
- H. Engberg-Pedersen*: Folkehøjskolen – med »klang af guldalder, hanegal og morgengry«. – Berl. Aftenavis 27. juni 1961.
- Folkehøjskolen i Norden*. Pohjolan Kansanopisto. Årbog 1961. Udg. af Det nordiske Folkehøjskoleråd. – 188 s.
- Hans Hårder*: Gr. og velfærdsstaten. – Vestkysten 7. juni 1961.
- Hans Hårder*: Hvad ville Gr. sige om »velfærdsstaten«? – Rønshoved Højskoles Aarskrift 1961, 17–29. – Om Gr.s syn på staten, folkestyret etc., og formodninger om, hvad Gr. ville have ment om samfundets udvikling i det 20. årh.
- Højskolen til debat*. Under redaktion af *Johannes Rosendahl*. 1961. – 216 s. – Bidragydernes navne er: *Ole Wivel, Richard Andersen, Kaj Thaning, Jørgen Bukdahl, Knud Hansen, Johs. Rosendahl, Johs. Nielsen, K. E. Løgstrup*. – Polemik efter bogens udgivelse: J. Bukdahl i Højskolebl. 8. dec. 1961, hvortil svar fra Kaj Thaning og Johs. Rosendahl i samme blad 15. dec. 1961.
- Ingemar Ingers*: Varför folkhögskolan icke blev en betygsskola. – Sydsvenska Dagbladet 9. okt. 1961.

- Jørgen Jensen*: Kan de forenes, højskolen og tidehverv, eller bygger de på hver sit menneskesyn? – Kr. Dagl. 29. dec. 1961.
- Holger Kjær*: Tolerance eller frisind. 1961. – 121 s. – Også om Gr.s frihedssyn; et kapitel har titlen: Mindretalsretten i dansk folkestyre. Gr.s undsigelse af tolerance og kamp for mindretalsretten (s. 71 ff.).
- Magne Kjærgaard*: Bygger højskolen på et åndeligt livssyn? – Højskolebl. 19. maj 1961.
- P. G. Lindhardt*: Det lyder som et eventyr. – Jyllands-Posten 6. aug. 1961. – Om Askov højskole.
- William Michelsen*: Gr.s kulturprogram i moderne belysning. – Vartovbogen 1961, 74–95.
- Valdemar Nielsen*: Svensk folkehøjskole og Gr. – Gr.-Studier 1961, 79–104.
- C. S. Nygaard*: Har Gr. og Kold levet forgæves? – Vestkysten 29. maj 1961.
- Johannes Pedersen*: Fra friskolens og bondehøjskolens første tid. Striden paa Hindsholm ved Kerteminde i 1850'erne. 1961. – 153 s. – Hertil bl. a. en anmeldelse af Ernst J. Borup. se ovenfor.
- Chr. Petersen*: Hvor kom folkehøjskoletanken fra? – Se oversigten i Gr.-Studier 1962, 100.
- Thomas Rørdam*: Hvad kan højskolen give? – Vestkysten 1. maj 1961.
- Inger J. Schultz*: En tysk højskole og tysk højskole-ungdom. – Fyns Tid. 10. sept. 1961.
- Viggo Starcke*: Forsvar for Gr. – Højskolebl. 23. juni 1961.
- Eric Tengberg*: Gr. detroniserad. – Se oversigten i Gr.-Studier 1962, 100.

h. Grundtvigianismen (kirkehistorisk).

(Udvalg).

- K. Hanghøj*: Den grundtvigske forkyndelse og byens livsform. – Foredragsreferat ved *Axel Riishøj* i Dansk Kirketidende 1961, 52–54.
- Malin Lindgreen*: Hvad vil retningerne i dansk kirkeliv? – Interview m. grundtvigianeren, provst Otto Holmgaard i Roskilde Stiftsblad 1961, febr.
- Otto Paludan*: Modsætninger i Grundtvigianismen – og udenfor. – Højskolebl. 10. og 24. marts 1961.
- S. Skot-Hansen*: Tidehvervsgrundtvigianismen. – Dansk Kirketidende 1961, 303–306.
- Kaj Thaning*: Stagnation eller fornyelse? Grundtvigianismen. – Berl. Aftenavis 5. okt. 1961.
- Anker Vestergaard*: Aandeligt tidsskifte. – Ringkøbing Amts Dagbl. 14., 15. og 18. sept. 1961. – Grundtvigianismen og Indre Mission efter 1860.

i. Grundtvigianere.

(Udvalg).

- Mindeartikler om *Ernst J. Borup* i anledning af hans død 11. sept. 1961: *Poul Dam* i Højskolebl. 22. sept. 1961, *Uffe Grosen* i Dansk Kirketidende 1961, 312 f., *Henning Høirup* i Gr.-Studier 1961, 112 f., *Hans Lund* i Vartovbogen 1962, 22–31, *Frederik Schrøder* i Grundtvigs Højskole Frederiksborg 1961, 50 f.

C. S. Nygaard: Minder om Jakob Knudsen. – Højskolebl. 15. sept. 1961.
Svend Thorsen: Dr. phil. et theol. H. F. Rørdam, Lyngbys sognepræst gennem 30 år. – Lyngby-Bogen 1961, 81–94.

j. *Grundtvig-Selskabet og dets publikationer.*

Gr.-Selskabet udsendte i 1961 følgende:

Grundtvig-Studier 1961. Udgivet af Grundtvigselskabet af 8. september 1947. Under redaktion af *Gustav Albeck*. 1961. – 124 s. – Anmeldt bl. a. af følgende: *Søren Holm* i Berl. Tid. 27. febr. 1962 og i Bogens Verden 1962, 71; *Hal Koch* i Politiken 30. nov. 1961, *Th. Krøgholt* i Fyns Tid. 30. nov. 1961; *C. T.* i Præsteforeningens Blad 1961, 848.

Tilføjelser til tidligere oversigter over Grundtvig-litteratur.

Til oversigten over litt. 1959 (i Gr.-Stud. 1961) tilføjes:

Ad IV f. 2: *Ingemar Ingers*: Dejlig er den himmel blå. – Lundastiftet, dec. 1959, 13. – Om Gr.s salme, dens svenske oversættelse etc.

Til oversigten over litt. 1960 (i Gr.-Stud. 1962) tilføjes:

Ad II: [Th. Aaholm og Westergaard Jacobsen:] Dansk-tysk salmehefte. – Deutsch-dänisches Liederbüchlein. – [1960.] – 16 tospaltede sider. – Tr. i Padborg. – Indeholder 30 ældre og nyere danske salmer i deres tyske form (i venstre spalte) og deres tilsvarende danske (i højre spalte). Af Gr.-salmer kan bl. a. nævnes *Herman Møllers* oversættelse (1916) af »Alt står i Guds faderhånd«, *J. Lorentzens* overs. af »At sige verden ret farvel«, samt flere Gr.-salmer overs. af *Andr. Øster*, således »O lad din ånd nu med os være« og »Vor Herres Jesu mindefest«. – Om dette salmehefte, se Præsteforeningens Blad 1960, 763 f. og 1961, 41 f.

Ad IV e: *Paul Diderichsen*: Rasmus Rask og den grammatikalske tradition. 1960. – 251 s. – (Videnskabernes Selskabs histor.-filosof. Meddelelser.) – Heri meddeler P. D. s. 174 ff. et hidtil utrykt ms. af Rask m. titlen: Om Retskrivningen, hvori R. (s. 190) i en længere fodnote holder et slags opgør med Gr., specielt i anledn. af sidstnævntes indlæg i »urstriden«, jf. bibl. nr. 81.

Ad IV g: *Folkehøjskolen i Norden*: Årbog 1960. Pohjolan Kansanopisto. Udg. af Det nordiske Folkehøjskoleråd. – 135 s.

Den af *Laack's* bog vakte diskussion fortsatte med flere nye indlæg. Tengbergs artikel fremkaldte en modartikel af *Ingemar Ingers*: Försvar för Gr. Sydsvenska Dagbladet 28. jan. 1961, hvortil Eric Tengbergs svar i samme nr. Hertil *Karl Hedlund*: Till frågan om idédebatten i den svenska folkhögskolan. Tidskr. för svenska folkhögskolan 1961, 41–50, hvori Tengbergs og Ingers' artikler aftryktes.

Ad IV j: *Gr.-Studier 1960* også anmeldt af *Søren Holm* i Bogens Verden 1961, 122, og af *C. T.* i Præsteforeningens Blad 1961, 29 f.